

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 526
van **JORIS NACHTERGAELE**
datum: 30 maart 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Speciale beschermingszone (SBZ) Vlaamse Ardennen - Stand van zaken

Om tegemoet te kunnen komen aan de versnipperde natuur met lage kwaliteit in Vlaanderen werd onder impuls van de Europese Unie het project Natura 2000 opgericht. Natura 2000 is een Europees netwerk van speciale beschermingszones (SBZ's) waar per gebied specifieke natuurdoelen worden vooropgesteld. Binnen elke SBZ worden verschillende habitats of natuurtypes aangeduid die elk specifieke planten en dieren huisvesten. Binnen elke habitat wordt er gestreefd naar voldoende kwaliteitsvolle natuur.

De Vlaamse Ardennen is een van de 47 SBZ's die in Vlaanderen werden aangeduid. Er werden drie soorten natuur aangeduid in de Vlaamse Ardennen: het boslandschap met zeer plaatselijke heidekernen, het bocagelandschap met natte grasland- en moerasvegetaties en de waterlopen. Binnen elk van deze soorten natuur werden verschillende natuurdoelen opgesteld om kwaliteit of de kwantiteit van fauna en flora te versterken.

Het is de bedoeling dat het einddoel, dat per SBZ werd vastgelegd, wordt bereikt tegen ten laatste 2050. Dat kan pas bereikt worden wanneer acties worden ondernomen door de doelen onder passend beheer te plaatsen (natuurverenigingen, lokale overheden, de Vlaamse overheid, privé-eigenaars...) en zo het openstaand saldo weg te werken dat het verschil weergeeft tussen het einddoel en de huidige situatie van de natuur in de desbetreffende SBZ.

1. Kan de minister een stand van zaken geven over de SBZ Vlaamse Ardennen en het behalen van de natuurdoelen die hier werden vooropgesteld?

Graag een opsplitsing per specifiek natuurdoel.

2. Welke acties staan er nu in de steigers om gevolg aan te geven op korte en lange termijn?

Graag een opsplitsing per specifiek natuurdoel.

3. Welk budget werd in het verleden al toegekend aan de projecten binnen de SBZ Vlaamse Ardennen? In welk budget wordt er voorzien voor eventuele projecten in de toekomst?

Graag een opsplitsing per specifiek project.

4. Hoe evalueert de minister de vooruitgang die reeds is geboekt in het licht van het einddoel dat is vastgelegd voor de Vlaamse Ardennen en het openstaande saldo dat aangeeft wat er nog extra moet gebeuren om dat einddoel te behalen?

ANTWOORD

op vraag nr. 526 van 30 maart 2020

van **JORIS NACHTERGAELE**

1. Voor de speciale beschermingszone (SBZ) Vlaamse Ardennen zijn de Europese natuurdoelen voor de verschillende Europees te beschermen habitattypes: open water: 5 ha, heide: 12 ha, graslanden: 263 ha, bossen: 3141 ha. De realisatie van een doel wordt beschouwd als in uitvoering als er een goedgekeurd natuurbeheerplan voor bestaat of een gelijkwaardig document, waarin beschreven staat waar en hoe de gunstige staat van instandhouding van dat habitatype gerealiseerd zal worden. Dit noemt men de 'doelen onder passend beheer'. De huidige inventaris geeft aan dat de volgende doelen nog onder passend beheer moeten gebracht worden: open water: 4,8 ha, heide: 2 ha, graslanden: 214 ha, bossen: 1817 ha.
Daarnaast wordt, op basis van Soortbeschermingsprogramma's, eveneens ingezet op Europees te beschermen soorten: de rivierdonderpad, de beekprik, bittervoorn, kamsalamander en vleermuizen. Voor elk van deze soorten lopen acties en projecten op verschillende locaties, zoals beschreven in het antwoord op de volgende vragen.
2. Er lopen verschillende projecten en processen om de doelen te halen. De meeste projecten en processen richten zich op het realiseren van verschillende doelen tegelijkertijd in een gebied.
 - a. Natuur en Bos (ANB) maakt natuurbeheerplannen op voor eigen terreinen, en stimuleert en begeleidt de opmaak van natuurbeheerplannen bij privé-eigenaars en natuurverenigingen. Sinds de vastlegging van de Europese natuurdoelen zijn nog geen nieuwe natuurbeheerplannen (NBP) goedgekeurd in de Vlaamse Ardennen. Er zijn verschillende natuurbeheerplannen in opmaak. Er zijn acht verkenningnota's goedgekeurd, als eerste stap in de opmaak van een natuurbeheerplan, voor in totaal 658 ha. Daarnaast werden procedures opgestart voor de omzetting van bestaande bosbeheerplannen naar nieuwe natuurbeheerplannen voor 102 ha. Het ANB verwacht binnenkort ook de indiening van verschillende natuurbeheerplannen voor 163 ha in het SBZ Vlaamse Ardennen.
 - b. Met projectsubsidies natuur (PSN) subsidieert het ANB initiatieven die mee de Europese natuurdoelen realiseren. Binnen het SBZ Vlaamse Ardennen gaat het sinds de opstart van deze subsidies in 2014 over in totaal 11 projecten. Deze zetten onder andere in op de habitatkwaliteit van bossen, vismigratie, ecologisch herstel van waterlopen, verblijfplaatsen van vleermuizen en uitbreiding van het leefgebied van soorten.
 - c. Door de uitvoering van soortenbeschermingsprogramma's worden verschillende acties in het SBZ gerealiseerd. Via bijvoorbeeld het soortenbeschermingsprogramma voor de beekprik, rivierdonderpad en kleine modderkruiper, zijn verschillende acties opgestart. Het gaat dan vooral om vismigratie, waterkwaliteit, structuurherstel van waterlopen en herintroducties. Met de regionale landschappen worden poelenacties rond Liedekerkebos en in Vlaamse Ardennen gerealiseerd met o.m. kamsalamander als doelsoort.
 - d. Planologische processen: het RUP Bouvelobos werd goedgekeurd en het RUP Cotthembos ligt voor ter instelling van het openbaar onderzoek.
 - e. Het complex project Kluisbos zoekt een oplossing voor de bouwkavels die in actueel habitat liggen.

- f. Het ANB verwerft gronden om de doelen te kunnen bereiken en subsidieert ook de aankoop van gronden. 78,56 ha gronden werden aangekocht en de aankoop van 53,76 ha gronden werd gesubsidieerd sinds 2014.
 - g. Het natuurinrichtingsproject Wellemeersen realiseert alle doelen voor het deelgebied. Binnen dit project worden onder andere alle doelen voor de habitats van open water gerealiseerd.
 - h. Het ANB voert ecohydrologische studies uit om de haalbaarheid van de realisatie van natte en vochtige habitattypes te analyseren. Momenteel loopt een ecohydrologische studie in de Markvallei en plant het ANB een studie in de Moenebroeken in 2022.
 - i. Verschillende waterbeheerders ondernemen acties die bijdragen tot de realisatie van de Europese natuurdoelen. Zo verbeterde de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) de vismigratie op en de structuurkwaliteit van de Mark. Provincie Oost-Vlaanderen en gemeente Brakel helpen migratieknelpunten oplossen en habitat voor beschermde soorten creëren.
3. Er worden geen SBZ-specifieke budgetplannen opgesteld, dit is immers ook niet verplicht. Het investeringsbudget dat sinds 2014 tot nu toe werd besteed voor het halen van de Europese natuurdoelen in het SBZ Vlaamse Ardennen bedraagt minstens € 6,2 miljoen. Dit werd besteed voor aankopen van gronden door het ANB ~€ 2.1 miljoen, subsidies voor aankopen gronden €510.000. Voor de projectsubsidies natuur werd € 166.000 aan maatregelen gesubsidieerd. Het natuurinrichtingsproject Wellemeersen heeft een budget van € 3.2 miljoen. De Ecohydrologische studies worden in totaal gebudgetteerd op € 256.000. Daarnaast is ook een hoog budget besteed aan het regulier beheer van de bestaande natuur- en bosgebieden. Inrichtings- en onderhoudswerken worden uitgevoerd voor het behoud en verbetering van bestaande aanwezige biodiversiteit, Europees te beschermen habitats en soorten, belevingsinfrastructuur,... Deze permanente opdrachten worden uitgevoerd op basis van de reguliere middelen van het ANB en via natuurverenigingen en privé-eigenaren, die hier ook subsidies voor ontvangen van het ANB.
4. De Europese natuurdoelen voor het SBZ Vlaamse Ardennen zijn tegelijkertijd uitdagend en realistisch waardoor een strak realisatietempo aangewezen is. Het ANB bereidt toekomstige realisaties voor en via verschillende instrumenten worden ook initiatieven voorbereid door andere actoren die in de regio actief zijn. In het kader van de doelstellingen voor bosuitbreiding, opgenomen in het regeerakkoord en mijn beleidsnota Omgeving, wil ik ook dat bijkomend wordt ingezet op de realisatie van meer bos in de Vlaamse Ardennen, waarin op dat vlak een belangrijke taakstelling in de Europese natuurdoelen is voorzien. Door dit te koppelen wordt het principe van zuinig ruimtegebruik gerealiseerd. Het bosuitbreidingsplan is op dit moment in voorbereiding met alle betrokken actoren.